

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 форинти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предброянке у Србији ставе лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предброяници сами имају плаћати.

Број 11.

Предплату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатњака у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожић у Београду. Предброяници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброяју се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатњаке у Сарајеву. Без новаца никакве се не уважавају наручбине.

О преустројењу вар. општинског закона у Граници.

Од М. Ивића.

(Наставак.)

Мање важни послови нека се за кључењу општинског заступништва оставе, а оштећеној партији пут жалбе отвори. Послови веће важности нека се на потврђење вишој власти поднашају, но без икаквог уплива магистратске, који је у тим пословима, као што смо пре рекли, само извршујући орган. У два параграфа могли би се сви послови означити, који у делокруг општине спадају, од којих би се у једном они навели, који дајем потврђењу неподлеже, у другом пак важнији послови, који се имају вишој власти на потврђење поднети. Тако би закон и краћи и много разговетнији био, па небиemo морали и о томе дебату дуготрајну водити, ко у једној или другој ствари решавајући говорити има.

У колико су нам по садашњем закону руке везане може сваки најбоље из § 80. видити, где стоји, да општинско веће само у свези са магистратом може одбор наименовати, који ће рачуне преко општинског имања прегледати, као и из § 83 где се каже, да само на позив општинари саставти се смedu, а не дозвољава, да општинари сами могу од градоначелника зактевати, да он општинаре на већање позове.

¶§ 92. наређује колико општинари присуствовати морају, да за кључења буду законита. Према већ пре наведеном мислим да особито у мање важним пословима, и пољак општинара дољни су, а само кад се послови од велике важности имају решавати, да бар две трећине општинара при закључењу буду.

Исто тако неможемо се ни са петим делом сложити. И ту су по-

слови наравног и пренешеног делокруга измешани, па из тог следи, да се право општинара неможе строго оделити од права магистратског, особито што се пренешеног делокруга тиче.

§ 95. општинског закона имао би се сасвим изоставити, јер овамо не спада, а само је приметити нужно да плату војним судцима неби требала из прихода вароши подмиравати, јер они општинску службу неврше. Вароши дosta чини ако за писарнице, окривљене и т. д. стац безплатежно даје.

§ 97. Дозвољава да за варошке узвавитеље и помоћнике пак и за магистратске саветнике официри могу изабрани бити. Будући сви свакоја неможемо знати, а потребита знања именованих чиновника у војну струку не спадају, већ се она само у вишим цивилним школама присвојити могу, то нам се сходно чини, да и та официрска повластица престане, или само на официре од управе и судце ограничи.

§ 98. Судимо да се општинском заступништву бар то право безузветно даје, да оно има наименовати мање служитеље варошке и бабице а о избору чиновника наше миње већ смо на другом месту овог чланска изрекли.

Четврти део општинског закона тако је неуместно штилизиран, права општинског заступништва тако нејасно су назначена, да пуним правом можемо казати, да нико јасно знати неможе, шта општинско заступништво у наравном делокругу, дакле у општинским стварима самостално решити, шта магистрат, шта ли пак која виша власт потврдити мора, да закључење општинског заступништва дејствујуће постане. Услед тога и догодило се је већ толико пута, да од закључења само она важност добију и кадшто се

изврше, која у сугласу са жељом магистратата стоје. Та сами предлози за избор чиновника нису онако поднешени, као што је то општинско заступништво закључило, него је и магистрат посебни предлог чинио, што се баш неможе сматрати као штовање општинске жеље. Ми ако жељимо, да нам се општински послови по наш интерес врше, морамо сва законита сретства употребити, да се овај део општинског закона измени и општини веће право у расправљању њезиних послова уступи.

§ 103. дозвољава градоначелнику да може зауставити закључке варошког заступништва, ако му се види да не одговарају интересу вароши, с другим речима се ту назначава да градоначелник, који богзна одкуде дође, боље може знати, што је у користи вароши, што ли не. Истина, он такви закључак мора поднети вишем потврђењу, а виша власт има решавати, хоће ли се извршити или не. Али код садашње организације наших управљајућих власти, неможемо се надати, да би виша власт против миња магистрата општини за право дала. Ово би се морало тим пре из закона изоставити, што градоначелник и онако код стварања закључака суделује, па може миње своје у ствари изјавити и о њему дебату провоцирати. С овим проширом отворена су широм врата упливу других људи, који у заседању општинском мејта немају.

§ 104. имао би се изменити и наредити, да градоначелник ни у најпречијем случају без договора са варошким претставницима несмо заступништву припадајући предмет решити.

(Српшиће се.)

ДОМАЋЕ И СТРАНЕ ВЕСТИ.

Земун. Обустављен је рад црквене општине, с тога имамо слабо што и јавити о тој ствари, осим што су шесторица грађана предали жалбу на војено министарство, у којој они не само поступак црквене општине као незаконити проглашују, већ и против самога састава општине протестују. Јер, веле, по предлањском решењу високе владе пређашња је пр. општина распуштена, и место ње сачињаваху православни чланови варошког заступништва црквену општину, и само скупност ових може се сматрати као законити орган, који има да руководи изборе. У општини пак, које је рад обустављен, налазе се, веле, и некојко лица, који нису чланови овдашњег варошког заступништва. Даље веле, да у Земуну има више од 900 бирача, међу којима тридесет официра и чиновника, који су као и већи од половине део грађанских бирача, тим незаконитим поступком нелегалног одбора лишени своји права. Навађају још и то као доказ општег негодовања са поступком црквене општине, што је само 222 бирача свега гласало, и држе да је незаконито, што нису се бирачи сви уједаред скupили и гласали. То су главнији мотиви у тој жалби, но ту има још и других мање више карактеристичких аргументација. Жалба је, као што рекосмо, потписана од шесторице њих, осим једног same особе грађанског реда.

Још један предмет, у црквеној општинији рад спадајући имамо да наведемо. То је окружница Н. С. г. Патријарха, издата 11. пр. м. на све протопресвитеље, која наређује поступак при изборима за црквену скупштину. Ми смо препис од те окружнице добили са села, но чујмо, да је и нашем г. Проти благовремено достављена била, и ако је он није на време саопштио. Неизнамо за узрок, зашто је то г. Прота пропустио, али смо тог мнења, да би она могла допринети, да се неспоразумлење уклони, и противници општинског закључка морали би се уверити, да је рад црквене општине са свим законит био. Речена окружница гласи:

„Високе централне области израдиле су споразумно упутствије за извештење највишег реекспријта од 10. Авг. 1868 о закључцима еп. нар. сабора од г. 186 $\frac{1}{2}$. По 7. точки истог упутствија имају се пре свега местне црквене општине по пропису хваљеног реекспријта од 10. Авг. најдуже до конца прве половине месеца Јануара 1869. изабрати и конституирати, који се међу осталима имају брину-

ти о том да се распореже, покупи и редовно издаје парохијалном свештенству определена на место осадањег бира и штоле, годишња плата.

Сходно требованију хваљени области извешћује се о том честност ваша, а средствијем вас својем тамошњег протопресвитеља свештенство парохијално с тим упутствијем, да се одмах побринете о том, да се текет §§ 13. 14. и 15. хваљеног реекспријта у овој просторији, где се црквена општина, а где те досада било није, тамо, где се политична општина скупља на увиђење свакоме прикупље и испостави.

И будући, да ће по горе поменутом упутствију оне функције, које надлеже председнику заступништва црквене општине (скупштине) и одбору у погледу избора заступништво црквене општине (скупштинара) при првом изборном акту извршивати сада постојећа заступничства пр. општине, то ће та заступничства која у војеној граници парох, тутори црквене и местне старешине, а у провинцијалу парох и одбор црквени сачињавају — имати пре свега списке бирача означене у П. § 16. г. 1. дан бирања осам дана напред објавити и само бирање по § 16. највишег реекспријта руководити.

Чим председник сада је заступништво црквене општине изабране скупштинаре по П. § 18. буде проглашено, престаје његово и сада је општинског заступничства деловање а новоизабрано црквено заступничтво (скупштина) ступа одмах избору председника, подпредседника и первовође и сходно П. § 34.—39. к избору одбора црквене општине.

Потом имаду се избором местног црквеног одбора по П. § 19. у општинској скупштини управљена места одмах попунити.

Сви ти избори имаду као што је речено најдуже до конца половине м. Јануара обавити и свршити.

У случају недоумљења и препона какви при тим изборима има се дотично свештенство на вас обратити и ваша ће дужност бити сходна упутствија дати или ако нуждно буде и у само дотичном месту изићи или пак једног од асесора конзисторије изаслати. —

Чим се у ком месту нова црквена општина изабре и конституира има дотични свештеник вас о том известити, како би ви у стању били на концу стављеног рока изјавије о свршеним у свима местима протопресвитеља вашег изборима црквени општине конзисторијуму поднети.

У Карловци, 11. Децембра 1868.

Самуил Малиревић,
патријарх.

Овом приликом ваља нам у интересу истине исправити једно место у допису нашег дописника у 9. броју овог листа о седници црквене општине 28. пр. м., коме смо жељећи га скратити због оскудице у простору смишој изопачили, јер ни смо га добро скватили. Молимо читаоце, да нас с тога извине, а ову поправку стављамо, као што рекосмо у интересу истине. У реченом допису стоји, да је г. др. Радојчић рекао: како се сваки члан општине ове радује, што је њег. величанство закључења народног сабора потврдило, како нам је овим највишим решкиртом самоуправа у црквеној школским пословима дана, треба дакле да све силе употребимо, да у братском споразумљењу на унаређењу наших црквеној школским пословима радимо. Он је доказивао, да никакав рад човечији не може под-

пuno савршен бити, дакле ни рад ове општине, али ипак да је општина ова у обзиру избора, само на то тежила, да остане на законитом путу, и да се по гласу закона § 13, 14 и 15 управљала, који су једини у овом обзиру меродавни. Молио је, да се личне мржње и неспоразумљења на страну оставе, и овде где се општег добра тиче, да сви скупа у слоги и љубави на основу закона раде. Ако се коме криво видило, или да мисли да му је неправедно право избора одузето, најбоље би чинио, да се општини самој потужи која је на то законом позвата, да жалбе прима и ако су праведне уважи. Зато жао сваком бити мора члану општине, кад се овај законом прописани пут обилази. Онда ћемо само вели напредовати и у црквеним школским пословима, ако у својој кући сложно и заједнички родили будемо.“

(Општинско веће 2. Јануара.) Као што смо у прошлом листу споменили, пропустисмо, сами присуствовати седници варошког заступништва у прошли Четвртак, а не имадосмо ту ни другог извештача, који би нам ток рада побележио. Нека нам читаоци оправсте, што им можемо извешће само о предметима донети по деловодном протоколу, а не и о дебати. Ту нам ваља споменути, да је у тај исти дан била седница црквене општине ради избора, у којој беху више њих општинара, те немогло доћи на општинско веће. Зато је јављено било г. Градоначелника, молећи га, да због избора црквених скупштинара одложи закајану седницу општинског већа, но то није учинено. Чувши за то изостали смо и ми из седнице мислећи, да се неће држати.

Први предмет на реду беше пословни ред, који је одбор пропратио и примедбе своје ставио, који је узет у претрес, јер су чланови одбора одуставили од седнице.

О пореској комисији решено је, да се усвоји предлог мајистрата, с том примедбом, да се изостави суделовање варошког претставника, и то да не би дагубити морали, а и мржњу ставновника да не би на се навукли због пореских екзеџуција.

Решење о осветљењу скакаво беше одложено на последњем састанку. Сада је закључено, да контролу над осветљењем води један општинар и један полицијски чиновник. Још је закључено, да се варошки инжењер позове на одговор, што у Горњој вароши покварени фењери још нису набављени. Исајашње инжињерово имаће се бригади поднети.

О жалби општинара г. М. Ивића, која је одбору на извиђење предата, није се могло такође решити, јер и чланови тог одбора не дођоше на састанак. Закључено је да се одбор позове, да своје миње у идућој седници зацело преда. То исто је решено у обајру на познату дејничацију, анонимно г. Ђенералу послату.

Саопштава се решење војеног министарства по ком се овданијој општини дотични део главног фортофикационе шанца под условом уступа, који је општина ставила, т. ј. без плаќања скакве таксе. То увима се на знање са изјавом благодарности према г. бригадију, који је ствар код више власти подупрео. Што се извршења акта тиче, да се у груповнику заведе, искака се достави судском одељењу мајистрата, а за подписивање дотична уговора у име општине одређују се господи општинари М. Ивић и др. Миланковић.

У име госпође супруге г. мајора Стефановића предата је прошиља за гостионичко право за кућу под бр. 174. Решено је, да се молбеница препоручује вишео власти ради уважења.

Г. Венцел Бингас, тутор пупиле Толингера моли, да се изврши закључак општинског већа од године 1863. по ком се пупилској маси има 80 ф. а. в. платити за амбар, штала и шупу, које је сграде бивши возмајстор Толингер на општинском земљишту о свом трошку начинио. Одобрава се исплата те суме на основу општинског решења од 16. Априла 1863. године.

Поднаша се рачун паробродског друштва за оправљање варошких шмркова у износу од 284 ф. 19 новч. Рачун се тај одобравши издаје се налог да се исти исплати из општинске касе.

Бенералноманди одобрила је општински предратач за годину 1869. с том примедбом да се општинско веће има побринути за недостатак трошка од 2625 фор. 47 $\frac{1}{2}$ новч. То се узима на знање и општина ће се за накнаду дефицита побринути, у колико то потребно буде.

Поднаша се комисионски протокол и предратач за калдрисање улице између Колхуберове и Мозерове куће, од шта трошак 638 фор. 20 новч. износи. Решава се, да се, у колико то буду општинска сретства допустила, не само речена улица калдрине, него и такозвана змијна улица све до Јорка Прескарове куће.

Поднаша се одговор овдашњег паробродског инспектора, по коме друштво не прима на се трошак за оправљање ћуприје преко шанца пред гостионицом „Венеције.“ Решава се, да се наследница Јована Мајера посредством њезиног тутора г. Ивића позва, да ту ћуприју оданде уклони, која по варош није од потребе.

Путем земаљске власти достављен је допис управе грађанске болнице у Трсту, која ишти, да овдашња општина накнади трошкове порођаја за Марију II. и издржавање њене ванбрачне деце Алојзе и Марије. Закључи се: да варошко заступништво не признаје речену Марију II. за овдашњу с тога, што она није са оцем овамо дошла него с матером, која је још пре од мужа растављена била, у Герцу (Горици) живила, и за тамошње бављење од овдашње власти нити је тражила, нити добила легитимацију. Општинско веће никако не може да признаје, да је општина дужна издржавати кооплади, коју је иста Марија рђавим владањем изродила и можда ће их још рађати. Зато моли, да се тај предмет војеном министарству на решење поднесе, и том приликом да се оскудно стање општине опише, и кад би се ишак против наде решио то, да речена Марија овамо принадлежи, нек се она са децом допрати, где ће их својим радом моћи хранити.

Још беху ови лични предмети на дневном реду: Ђорђе М. Мајер, фарбарски калџа, тражи се за овдашњег. Решено је, да се прими, кад поднесе отпуст од његове власти и прописану таксу положак; но најпре треба, да се његова молба вишео власти поднесе, почем је он поданик стране државе. И Јосиф Ротер из Брестовца у Бачкој моли да буде примљен за овдашњег грађанина. Почем се проспој за више годишњег бављења добро влада, решено је, да се прими. Тако исто су решене молбенице г.г. Рајмунда Гројса, приватног учитеља, и Јосифа Векслера из Вапкута у Бачкој.

— Давно се увиђала потреба код нас, да се више училишта заједнице. Радујемо се, се да ова нужда све то више осећа, и на том се својски ради, да се од постојеће реалке идуће године реална гимназија оснује. Овим ће варош наша много задобити, јер ће не само ученици, који гимназију учити желе,

и са стране код нас прилику имати, да уче вишим наукама, него ће се и великој местној нашој невољи доскоочити, а та је да ћемо једаред доживити, да се у нашем месту интелигенција умложи. Дај Боже да се ово племенито предузеће оствари!

— Од нове године престало је наплаћивање за чишћење оцака путем приреза. Опште миње било је томе противно, што је варошко заступништво уважило, те је одустало од лањског свог закључка, који је и онако само пробе ради учињен. У интересу оцачара је, а и дужност њихова им то налаже, да ни под којим изговором редовно чишћење оцака не пропусте, и да јаве оне полицији, који или да заштеде трошак или из ког другог узрока не дају своје оцаке чистити. Јер ове недеље мал што није било с тога на два места пожара. Један се оцак запалио у једној кући близу нове цркве, други близу варошке куће. И једно је писмо без потписа нађено ово дана, у коме се газди велике пиваре прети, да ће му се подметнути ватра и пивару спалити, ако не отпушти свога цивара, који је крив, вели писац, што другими њихови послови рђаво пролазе. Већ је наређено, да се писац изнади.

(Задружино.) У прошли Понедеоник држала је немачка павачка задруга ванредну скupштину у своме стану ради избора претседника и памене неки места у установу. За претседника је већином гласова изабран г. Франц Ферко а за подпретседника г. др. Херцог, који се примили тог звања. Закључено је, да се како тај избор тако и поправљени устав поднесе власти на потврђење.

— Устав нашег пољоделског друштва поднесен земаљској власти на потврђење, повраћен је отуда натраг с налогом, да се нека маловажна определења измену, па напово да се поднесе ради потврђења. Тајнику друштва г. М. Ивићу, који је и сам устав написао, поверено је да и ове измене предуаме. Пре неко доба дошао је и скоро наименован учителј економије г. Клемент, те се најдамо, да ће на пролеће овај корисни завод у живот ступити моћи. Желили би живље саучешће у уписивањем чланова пољоделског друштва, које се само тиме упапредити може. У томе треба боље да предвиде гостопада имаоци већих добара.

— Данас у Недељу после подне у два часа држаће се редовна главна скupштина чланова наше читалишта.

— Из Београда нам пише наш диписник: Имам вам јавити радостан и весео глас, коме смо се сви обрадовали, и тај је глас да су Владимира Јовановић и Љубен Каравелов, који седам месеци ни криви ни дужни тавноваше у Пешти, на слободу као сасвим невини пуштени. Заиста се овде сваки томе гласу обрадовао, а и како неће, кад сваки зна, ко је Владимир и Каравелов. Ми смо се

за њих већ почели бојати били, а особито, кад оно „Застава“ пре неког времена донесе жалостан глас, да су Владимира у неку качару затворили. Лист „Србија“ пре кратког времена донела је изјаву Неготинаца о Владимиру, у којој између осталог и ово стоји: „Владимир је у последње време стајао тако рећи на крми свима оним идејама, које целокупна уједињена омладина -- остварао је. Он је раме уз раме ишао са свима онима, који са животном снагом радише на установама јавних предавања . . . . Па према овим делима неможемо ладнокрвни бити, да лични непријатељи Владимира, који су га у вртлог беде вргли, насладију њихову пакосну и себичну страст; да они дакле триумфирају онда, кад ваљани патријота у туђинској тамници тамнује.“ Неки и неки постидије се, што су мислили Владимира и Каравелова у зло бацити. Истина је победила, а прости денунцијанти нека се постиде свога гадног дела.

— Пре неки дан постали су два подпуковника пуковницима и осам капетана мајорима. Пуковник Ђорђевић (Јоца Шваба) стављен је у стање мира. — Наши учитељи редовно држе своје зборове а тако исто и по унутрашњости. Још вам и то могу јавити, да се на све стране завађају недељне писке а тако исто читаонице. Ово је заиста леп знак пробуђене свести народње, јер ако нам ишта треба, то заиста најнужније нам је да нам маса народа што већма изображен буде, јер само тако моћиће се одржати слободне установе и код нашег народа. — Да вам још и ово јавим: наш брат Владан Ђорђевић, познати млади писац, проглашен је пре неког времена на свеучилишту бечким доктором медицине.

— Дивизиона команда ипак ће бити са седиштем у Варадину, и ако је преселење одложено за неко време. Досадашњи наш командујући ќенерал витез Шмерлинг у Темишвару, као и заступник му подмаршал витез Мертенс постављени су у стање мира. За нашег земаљског команданта у Варадину наименован је подмаршал Јосиф Вебер, а за заступника му ќенерал барон Шнајдер, досадашњи командант града Варадина. Подмаршали барон Фрања Филиповић и Родић премештени су онај у Енерђеш у Маџарској а овај у Сибињ.

— Суђење раскнезу Александру Каћорђевићу и његовом секретару

П. Трифковићу, а и Филипу Станковићу почеће 27. Јануара пред пештанској варошком судом и изгледи су, да ће суђење бити јавно.

— Бечки рајхерат опет се састао и држи редовне своје седнице. Пре неки дан предат му је од министарства на већање и закључење пројекат закона о новоме данку од радње, који ће плаћати сваки, ма он био свој газда или туђ слуга.

— Нов данак наметнут на млинске производе (брашно) и на месо велико незадовољство изазвало је код народа у Италији, особито у средњим пределима, тако, да је дошло до сукоба са влашћу, те је и сама војска морала посредовати. Талијани у негдашњим малим државама нису се научили на велике дације, које поданици велике државе свуда плаћати морају.

— На богојављење отворен је сабор француски од самога цара, који је у својој престолној беседи споменуо напредак у земљи у сваком обзиру, особито што се војске и флоте тиче. Француска, вели, тако је сада војно спремна, да ће моћи озбиљно поступати, ако би који хтео мир да наруши. — О конференцији јављају новине да су посланици њихов посао свршили, и да су закључци телеграфичним путем од односних сила потврђени. Грчки посланик г. Раганви нехтеде да учествује у конференцији с тога, што нехтедоше му дати гласа при решавању, а портином посланику то дозволише. Што су на конференцији закључили, није још познато.

— По најновијим вестима цариградским, огласила је Персија Турском рат, и да је усљед тога турски посланик оставио већ Техеран, престоницу шаха персијског. Јошдавно постоје диференције између обе те државе. И Персија је мухамеданска држава, тако званих шита, који Турке више него хришћане мрзе. — Аме-

рикански посланик у Цариграду јавио је порти, да ће велика република америчанска узети грчке поданике под своју заштиту, ако она при томе остаје, да их крене из Турске. Иста држава уступила је Грчкој и четири велике оклопне лађе.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Беч. 11. Јануара. (Телеграм.) Шеница у Бечу; банатске 86/87 фунт. по 4.60, 86/88 фунт. по 4.65; столпо-богадеке 88-фунт. по 4.65; тиске 87-фунт. по 4.60. Шеница у Бечу; словачке 86/87-фунт. по 4.75; маџарске 87/89-фунт. по 4.92½; мархфелдске (за готово) 89-фунт. по 5 фор. Раж у Бечу словачке 87/82-фунт. по 3.65. Јечам у Бечу: аустријског 70/71-фунт. по 3.05; сердерског 70/72-фунт. по 3.22. Маџарска зоб 45-фунт. по 1.96, 52-фунт. по 2.30. — Промета у шеници беше 35.000 мерова.

т Земун. 11. Јануара. У идућу Недељу држаће се редовна годишња главна скупштина акцијонара земунске штедионице, и за ту сврху издала је управа завода дневни ред предмета за већање, који је у данашњем листу нашем обнародован. У том реду не налазимо, да је предлог о устројству самопомоћне касе као посебан предмет наведен, и ако је велики одбор закључио, да се устав изради и главној скупштини решења ради поднесе.

Самопомоћна каса види нам се, да је од потребе по наше место, а у свези са штедионицом допринеће к томе, да се и делокруг ове још више развија. Можда, да се тај предлог налази међу оним предлогима, који говоре о изменама неких параграфа у штедионичком уставу. На сваки начин добро би било, да се предлог о самопомоћној каси посебно наведе у дневном реду, како би акцијонари још унапред могли размишљати о њему.

Зима је строго наступила, и снег покрио је поља. Реке су пуне леда, и као што чујемо, стао је лед код Митровице још ономад. Температура мењала се целе недеље од 3 до 11 гради ладноће реомирових. Од Понедељника престала је свуда пло-

видба. Саобраћај наше вароши са Београдом сад је опет код Бурме.

М. Панчево. 7. Јануара. Ево соптићу вам у неколико редака ток житне радње на нашој пијаци. Од неколико дана имамо усљед тога, што је хладно време наступило и путови се побољшали знатних довозна, што наиме о кукурузу важи. Цене у свима врстама добро се држе, само кукуруз је попустио, а сва је прилика, да ће још на ниже ићи, пошто га са свих страна јако на продају доносе.

Данаес се плаћа: чисто жито 6. — до 6.50, наполица 4. — до 4.50, кукуруз 3.50 — 3.60, зоб 2.80 — 3. —, јечам 2.80 по мерову.

Сисак. 5. Јануара. (А. Г.) Кров петнаест дана, до 3. о. м., не беше знатне промене на овдашњој пијаци. Све је остало као што је било при крају Децембра п. р. Празници обе вероисповеди, али још више непрестано празновање, које јужна жељезница обрту тиме намеће, што робу не прима, сметају местној трговини. А при том је допустило време, да се доносе велике количине робе, те такве противности чине, да су цене слабе.

Промет у шеници показује 46100 вагана, исто 4000 банатске 82-фунт. по 3.70, без цака и колод. 2000 бан. 83/4-фунт. по 3.85. 15100 бан. 84/5 по 4.10 — 20. 2000 бан. 84/6 по 4.30, без цака и колод. 13100 бан. 85/6 по 4.30 — 32 — 35. 2000 тиске 85-ф. по 4.35. 1100 тиске 86½/7-ф. по 4.74, без цака и колод. 1800 тиске 87/88 по 4.60. 5000 бечејске 86-ф. по 4.80, без цака и колод.

Имаоци тог су мисља, да ће се цене поправити усљед скакања курса.

За храну за хлеб нико и не пита. Само мањих је партија продато, и то ¾ жита банатске 80 фунташки по 3.05.

Босанској ражи решетању 76-фунташкој цена је 2.30.

У цени кукурузу беше промене. С почетка тражена, постала је та роба са свим занемарена, и то усљед јаких довоза, који изазваше сме понуде и оборише цене. Обрт са кукурузом износио је 23200 вагана по овој цени: 1200 босанског решетањог 83-фунт. по 2.25. 2300 босанског решетањог 83/4-фунт. по 2.35. 1700 хрватског 84-фунт. по 2.25 — 28. 18000 банатског 83/4-фунт. по 2.30, 40, 42 до 45. Стара роба никако не пролази.

Јечма има доста но никако не пролази, само једна је партија од 7000 вагана продана по 2.30, и то 64/5-фунташки јечам српске робе.

За зоб се пита и продато је 7500 вагана босанке по 3.37 — 38 — 45; 500 хрватске по 3.35; 5600 банатске 44/7-фунт. по 1.80, ова на меров, опе на центу.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Ј а в у а р а .						
Дукат цесарски	5.70	5.71	5.69	5.70½	5.71	5.71
Сребро	118.25	118.65	118.25	118.52	118.75	118.50
5% металици	60.70	60.65	61.10	60.75	61. —	—
Ови с кам. мај — новем	—	60.65	—	60.75	61. —	61. 25
5% народни зајам	65.50	65.40	66. —	65.80	65.90	66.20
Акције народне банке	688.—	658.—	680.—	678.—	676.—	678.—
... кред. заводи	253.50	252.—	257.30	256.10	256.60	260.—
Лозови 1860. године	93.60	93.50	93.60	93.20	93.50	93.70
Лондон	120.75	120.80	120.40	120.75	121.10	120.85

Пловидба местне лађе до 21. Јануара.

Из Земуна у Београд, у 8 сахата у јутру.

Из Београда у Земун, у 8 и по сахата у јутру.

Из Земуна у Београд и Панчево, у 9 сахата у јутру.

Из Панчева у Београд и Земун, у 12 сахата у подне.

Из Земуна у Београд, у 3 сахата после подне.

Из Београда у Земун, у 3 и по сахата после подне.

вити у ред бирача „кликом,” и чиј рад сви свест-
нији грађани ове вароши одобравају. Јели та странка
заслужила тај комплимент од вас? Зар исте и
ви сами тако рећи до јучер с том странком држали?
Нећа пресуди цело свестно грађанство наше
вароши, којој странки приличи надев „клика“ да
је нама, који показасмо у толико прилика, да нам
је закон највиша волја, који своје мислење само са
разлогима бранисмо, или онима, који за закон не-
маре кад им неиде у полау њихону, и који своје
мислење немогу другим бранити, дали псовавући оца

и матер онима, који нису њиховог мисла. Ја вас
само питам г. Мајор Pero, мислите ли, да ће те
код становништва ове вароши имати више пошто-
вања, ако будете називали наше свестно грађан-
ство „кликом,“ а будете се мешали са онима, који
ово последње време све и сва употребљују да вас
у своје коло увуку, и за које сви зnamо ко су и
на што сmeraju.

Ја вам г. Мајор Pero истину кажем, да ми је
жаско што ме ви у вашој одбрани назавасте „напа-
дачем,“ јер то заиста нисам заслужио, и ви у њој

не само да на мене нападсте, већ и на ону стран-
ку, којој ја припадам и молим вас јављо, како од
своје стране, тако исто и од мојих једномишље-
ника, да пазите добро с ким ће те се мешати. Зар
ви невидите на што они иду, који се сада граде
вашим пријатељима, зар ви мислите да ће вам на
част служити онај телеграм у З. бр. „Напредка.“
Сетите се само, које изнео „будисагског“ јувака
на вашар. Овомико за сад од

дописника „Зем. Гласника.“

Одговор г. Мајор Пере на његову „одбрану.“

Г. Уредниче! Писаћуши мој допис о седници црквене општине од 28. пр. м. и који је у 9. броју овога листа шампан, нисам ни помислити могао, да ћу га кад бранити морати и доказивати истину моји речи. Но сад видим да сам се у свом рачуну љуто преварио! Добивши 10. број вашега листа наиђем на „одбрану Мајор Пере.“ Ја држим, да с цуним правом могу од вас захтевати, да и мој одговор па „одбрану Мајор Пере“ у ваш лист пријмите, већ и због тога, што г. Мајор Пере у његовој одбрани против моје особе изражава употребљава и у штилу писне, који се оправдати неда, све да сам ја њега хотимаице увредити хтео, пак даље и зато, да неби остали читалачки свет по-мислио, да дописи у вашем листу ни су на истини основани, и да тиме ваш лист, који је себи лепо име код нашег народа стекао, и даље у добром гласу одржите.

Да пређем сад на саму „одбрану Мајор Пере.“ Г. Мајор Пере! Пре него што сам у 10. броју „Гласника“ читao вашу одбрану, чуо сам од више њих којима сте је ви на „сјајници, односно даћи“ читали, да је то ремек „одбране“, но истину да вам кажем, кад сам је прочитao, слатко сам се насмејao и сетио се на ону пословицу, која гласи овако: „Тресусе планине, родио се миш“, и дugo сам се премиšљao да ли да вам на њу одговорим или не, по напослетку смислим да вам одговорим и то из ова два узрока, прво: да сачувам достојанство овом листу, а друго да немисле и пеговоре виши „пријатељи“, ала га (т.ј. мене) утуче г. Мајор Пере са својом „одбраном.“ Ја нећу веровати „злобним људима“ који по вароши говоре, да вам је написао одбрану „човек од струке“ (које?) и да сте се ви под њу подписали, ја ћу аржати да сте је ви сами написали, а да ју је после други само на чисто преиспело.

Ви г. Мајор Пере у почетку ваше одбране рекосте за мене: „да сте мислили, да ће те се сакранити од отровног перта свеопштег нападача“ и кад сте имали милост ово рећи, требалисте то онда и доказати, да је моје перо „отровно“ и да сам ја „свеопшти нападач;“ јер само рећи штогод, а небити у стању то и доказати, то ништа није од тога лакше и немојте мислити, да је данашњим даном наш свет тако безазлен, да верује свашта штогод ко каже, па особито још ако што „какав велики господин“ каже, да тада није нуждано доказати оно, што је рекао. Докажите темељно г. Мајор Пере, да је моје перо „отровно“ и да сам ја „свеопшти нападач,“ и док то недокажете, ви с опроштењем — — — .

Даље велите „да је и вас постигла она иста судба, којој толики и толики поштени људи подлеђи мораше.“ Ја вас г. Мајор Пере питам јавно: који су то поштени људи? Што их неименоваште? Мени се чини да ви чудан појам имате о „поштеним људима.“

Што велите „да нисам правац погодио и да га и до сад нисам погубио“ питам вас, да ли би погубиен био правац, да сам у свом допису рекао: народе, ми треба да будемо благодарни г. Мајор Пере, што се он обратио на ону власт, која по царском решењу истину нема утицати у наше црквено - школске ствари, јер он се 1848. године јуначак показао, а кад нисам тако већ овако рекао: „а зар и он да се нађе међу онима, који хоћеју силом да увуку ону власт да се утиче у наше црквено - школске ствари, која на то нема права по царском решењу! Зашта ово се неби од њега надаљи“ онда наравно, да за „ вас“ нисам погодио правац. Но знајте, да те речи нису само моје лично мнение, већ да је тако исто свестно становништво о вашем поступку онако мислило и говорило.

А што велите „да сам и ја из познате душе и најбоље“ то се прво свечано ограђујем, што ви држите, да ја искам свога сопственог уверења, већ да сам за љубав „нечију“ написао онaj мој допис.

Ја г. Мајор Пере, одјако себе познајем, што год ради, ради из сопственог уверења, но кад би хтео врећати, видио би наш свет, ко је од нас двојице излетио из „дуље“ и то још из онаке, коју ми сви познајемо.

Даље бисте тако добри и „просто ми одговорите, да ја с опроштењем — — , да сте се ви за г. Пајићем повели.“ Ви дакле или држите себе, за нешто веће од г. Пајића или недржите га за достојног, да се ви за њим поводите. Да ли једно или друго мислиште незнам, тек то знам, да вам г. Пајић на том комплименту неће благодаран бити, који себе држи за најнаметнијег у овој вароши.

Још и по други пут рекосте: да је с опроштењем — — , да сте и телеграфирали генерал-команду, већ да сте се ви само жалили г. Градоначелнику, а он да је даље пословао, с тим хтедосте дакле скинути са себе сумњу, као да сте се ви на генерал-команду, као по царском решењу именовану власт у црквено-школским стварима обратили, а после неколико реди рекосте: „да вам неможе нико замерити, што сте своје право, као стари војник пре од сабље, нежели од камилавке тражили.“ Видите дакле, како сте се сами својим сопственим речима утукли и сами признали оно, што из почетка нехтедосте признати. Таја г. Мајор Пере у свом допису нисам ништа друго ни рекао о вами, дали само то, да по царском решењу има конзисторија расправљати црквено-школско-општинске ствари, а не „сабља“, ви се хтедосте својом „одбраном“ оправдати, да нисте самоуправу општине повредили, а кад оно, ви напослетку и сами признасте, да сте се „сабљи“ а не „камилавки“ обратили. Ви с тиме још и то јавно посведочисте да нисте ни прочитали потврђена саборска закључења, јер да сте их прочитали морали би највиши на И. Б. §§ 21., 32. и 33. В. § 52. Г. §§ 53., 57., 58., 60., 61. и 62. Д. § 65. Е. § 68. IV. A. § 10. a), који параграфи неговоре о „сабљи“ него о „конзисторији“, а напослетку и то јавно посведочисте, да неизнате да се конзисторија није ни досад састајала из става „камилавки“, а ни у будуће неће се само из њих састојати. Ја вас само питам, зар нестоји у потврђеним саборским закључењима, да је прва иницијativa црквена скупштина а друга конзисторија, и зар је то донесено, да сваки по свом ћефу ради да се немора по закону владати. Чудновати би био појам, да један од „сабље“, а други од „камилавке“ своје право тражи! Мој господин Мајор Пере, што је ишта човеку „прече“ ал мора другчије радити, него што би он хтео.

Што пак велите „да сам ја и мени подобни кризи, што је аутономија оскрњављења“ то стављам прво, ово питање нашем читалачком свету: да ли су они оскрњавили аутономију општину, који су толико путу јавно рекли: „ми недржимо да је наш рад безгрешан, али који држи да му је општина узкратила право које му припада, тај не-ка за 8 дана рекламира код г. председника општине, или је пак они оскрњаваше који држаше да им је општина узкратила право, па нехтедоше га рекламирати код г. председника општине нити се хтедоше на конзисторију као надлежну власт обратити, већ дочекаше последњи дан определен за рекламирају, и потужише се генералкоманди? Ко је дакле оскрњавио аутономију општине, ми, или они, који је јавно изрекоше: „нама је преча „сабља“ од „камилавке“? И које дозвре за самоуправу, ми, или они? Још да јас затим г. Мајор Пере, кад ви рекосте да вам је преча „сабља“ од „камилавке“, како се могосте на оне две фамозне молбенице зарад привременог појаса потписати? Да ли одоше оне молбенице „сабљи“ или „камилавки“? Што даље мислите г. Мајор Пере, „да смо ми толике људе ни криве ни дужне лишили права њивог“ то вам велим, да их нисмо ми лишили него закон, а ви знајте шта је закон и ви као ц. к. Мајор, нисте требали тако што ни рећи јавно. Јер кад ч. конзисторија у свом допису на г. председ-

ника од 11. децембра јесте: имају се пре свега нови органи мјестни црквени општини по пропису хвјаленог решења конзисторија од 10. Ав. 1868. изабрати и кад конзисторија нерече, да § 13. за овај мах нема важности, онда мислим да нико општини неможе пребацити да је криво толковала § 13. Нека сутра дође од частне конзисторије, да за први овај мах нема важности § 13, па ће општина верује то и уважити, али док се то некаже, то неможе општини нико замерити што се она у свом раду држала § 13.

Ви г. Мајор Пере, ако мислите да вам је ускраћено право, ви сте га требали код г. председника рекламирати, као што и други радише, а не обраћати се на генералкоманду, а општину превијати. Јер о вашем поступку неможе се друго мислiti, дали, или да сте мислили, да ће вам општица на ноге доћи, и питати вас, да ли је истини што се по вароши говори, да и ви на ваше име имате једну кућу у горњој вароши и да им те дакле право бирања, или, да сте држали, чекај општину, показају ја теби кога си изоставила. Но да није ни једно ни друго лепо, мислим да ће сваки увидити.

Шта даље напоменусте „распре“, то вас јавно г. Мајор Пере питам, које узорак расправљама? Задаштавте и најмање дете у Земуну, дали смо „ми“ или они, с којима сте у очи нове године били на „сјајници“ односно даћи, и који све и сва раде, да и вас у своје коло увуку.

А што велите: „да би ми хтели доказати да ми нисмо зрели за самоуправу, кад у призрење и т. д. истину да вам кажем г. Мајор Пере, ја се немогу научити, како сте онaj отсек у вашој одбани могли на јавност изнети. Јер можели веће противности бити, него рећи: „истина § 13. извлачије жене од изборног реда, али незакрађује да их њихови мужеви заступати несмеди,“ а ко каже да им безусловно даје то право? Докажите нам то из потврђених саб. закључења и питам вас г. Мајор Пере, дали оно што важи у грађанској коници, мера све важити и у закону о устројењу црквено-општине.

А што велите: „да из поступка мора човек на неповољну мисао доћи, да ми идемо на то, да све с пута уклонимо како би могли по мутној води ловити,“ прво вам велим: да ви с тиме хтедосте онима који су тако сретни, те им мене на своје име имају преписата добра, неку важност дати, и као да се општина боји ти људи, да само они недођу у општину, но знајте, да нису за општину ту тако страшни људи, општина се држала досадности, а на личности није гледала, и то још нико неможе пребацити. Издана листа о томе најбоље сведочи. У њој су имена само оних, који по § 13. могу имати право бирања. Но које долазио у седнице црквено-општине, тај је могао увидити (а и из „Гласника“) ко се личности заузимао, и по кандидатима за скупштинаре чашим и кандидатима виших „пријатеља“ види се да имао највећу по мутној води ловити.

Што велите г. Мајор Пере „да вам је општина требала бар толико права дати, колико вашем слуги Л. Р. и баштовану С. С.“ то вас питам: можетели ви захтевати и јели смела управа општине за ју бави вашу прекорачити свој закључак? Ја вас даље питам: можетeli се догодити, да један човек, који има имања 100.000 фор. па случајно није определjen црквено-школски прилог за једну годину исплатио, а с почетком доидуће године буду избори, или ако нема више од 23 године, можетeli томе жао бити што се случајно може догодити да његов слуга и баштован могу бити брачи, а он неможе? Ја мислим да не може. Видите дакле да није никакво чудо, ако се догоди, да гајда нема а слуга његов има право бирања.

Напослетку што велите „да досад је какве клике нисте награде тражили“ питам јели то лепо од вас назвати скоро све чланове црквено-општине, због тога што вас немогаше по свом закључку ста-

Одговор г. Мајор Пере на његову „одбрану.“

Г. Уредниче! Нисам је мој допис о седици црквене општине од 28. пр. м. и који је у 9. броју овога листа штампан, писам ни помислио мага, да ћу га кад бранити морати и доказивати истину моји речи. Но сад видим да сам се у свом рачуну љуту преварио! Добивши 10. број вашега листа напијем на „одбрану Мајор Пере.“ Ја држим, да се пуним правом могу од вас захтевати, да и мој одговор на „одбрану Мајор Пере“ у ваш лист примите, већ и због тога, што г. Мајор Пере у његовој одбрани против моје особе изражава употребљава и у штилу пише, који се оправдати неподобно да сам ја њега хотимице увредити хтео, пак даље и зато, да неби остали читалачки свет помислио, да дописи у вашем листу ни су на истини основани, и да тиме ваш лист, који је себи лепо име код нашег народа стекао, и даље у добром гласу одржава.

Да пређем сад на саму „одбрану Мајор Пере.“ Г. Мајор Пере! Пре него што сам у 10. броју „Гласника“ читao вашу одбрану, чуо сам од више њих којима сте је ви па „сајјеници, односно даћи“ читали, да је то ремек „одбране“, но истину да вам кажем, кад сам је прочитao, слатко сам се насмејао и сетио се на ону пословницу, која гласи овако: „Тресесе планине, родио се мин“ и друго сам се премињао да ли да вам на њу одговорим или не, но напослетку сmisлим да вам одговорим и то из ова два узрока, прво: да сачувам достојанство овог листа, а друго да немисле и ноговоре ваши „пријатељи“, ала га (т. ј. мене) утуче г. Мајор Пере са својом „одбраном.“ Ја нећу веровати „злобним људима“ који по вароши говоре, да вам је написао одбрану „човек од струке“ (које?) и да сте се ви под њу подписали, ја ћу држати да сте је ви сами написали, а да ју је после други само на чисто пренаписао.

Ви г. Мајор Пере у почетку ваше одбране рекосте за мене: „да сте мисили, да ће те се сакхранити од отровног перета свеопштег нападача“ и кад сте имали милост ово рећи, требалисте то онда и доказати, да је моје перо „отровно“ и да сам ја „свеопшти нападач;“ јер само рећи штогод, а небити у ставу то и доказати, то штита није од тога лакше и немојте мислити, да је данашњим даном наш свет тако безазлен, да верује свашта штогод ко каже, па особито још ако што „какав велики господин“ каже, да тада није нуждно доказати оно, што је рекао. Докажите темељно г. Мајор Пере, да је моје перо „отровно“ и да сам ја „свеопшти нападач,“ и док то недокажете, ви с опроштењем — — .

Даље велите „да је и вас постигla она иста судба, којој толики и толики поштени људи подлећи мораше.“ Ја вас г. Мајор Пере питам јавно: који су то поштени људи? Што их именованосте? Мени се чини да ви чудан појам имате о „поштеним људима.“

Што велите „да писам правац погодио и да га и до сад писам погађао“ питам вас, да ли би погађен био правац, да сам у свом допису рекао: народе, ми треба да будемо благодарни г. Мајор Пере, што се он обратио на ону власт, која по царском решејинту истину нема утицати у наше црквено - школске ствари, јер он се 1848. године јуначаш показао, а кад писам тако већ овако рекао: „а зар и он да се паће међу онима, који хоћеју силом да увуку ону власт да со утиче у наше црквено - школске ствари, која на то нема права по царском решејинту! Заиста ово се неби од њега надали“ онда наравно, да за „вас“ писам погодио правац. Но знајте, да те речи пису само моје лично мислење, већ да је тако исто цело свестно становништво о вашем поступку онако мислило и говорило.

А што велите „да сам и ја из познате дупље излетио“ то се прво свечано ограђујем, што ви држите, да ја немам свога сопственог уверења, већ да сам за љубав „нечију“ написао онај мој допис.

Ја г. Мајор Пере, одако себе познајем, то год радим, радим из сопственог уверења, но би хтео врећати, видио би наш свет, ко је од ње двојице излетио из „дупље“ и то још из онаке коју ми сви познајемо.

Даље бисте тако добри и „просто ми одговорите, да ја с опроштењем — — , да сте се ви за г. Пајићем повели.“ Ви дакле или држите себе, за нешто већег од г. Пајића или недржите га за достојног, да се ви за њим поводите. Да ли једно или друго мислисте незнам, тек то знам, да вам г. Пајић на том комплименту иске благодаран бити, који себе држи за најнаметнијег у овој вароши.

Још и по други пут рекосте: да је с опроштењем — — , да сте ви телеграфирали генерал-команди, већ да сте се ви само жалили г. Градоначелнику, а он да је даље пословао, с тим хтедосте дакле скинути са себе сумњу, као да сте се ви на генерал-команду, као по царском решејинту ненадлежну власт у црквено-школским стварима обратили, а после неколико реди рекосте: „да вам неможе нико замерити, што сте своје право, као стари војник пре од сабље, нежели од камилавке тражили.“ Видите дакле, како сте се сами својим сопственим речима уткули и сами признали оно, што из почетка нехтедосте признати. Таја г. Мајор Пере у свом допису писам пиша друго ни рекао о вами, дали само то, да по царском решејинту има конзисторија расправљавати црквено-школско-општинске ствари, а не „сабља“, ви се хтедосте својом „одбраном“ оправдати, да писте самоуправу општине повредили, а кад оно, ви напослетку и сами признасте, да сте се „сабљи“ а не „камилавки“ обратили. Ви с тиме још и то јавно посведочисте да писте ни прочитали потврђена саборска закључења, јер да сте их прочитали морали би напићи на П. Б. §§ 21., 32. и 33. В. § 52. Г. §§ 53., 57., 58., 60., 61. и 62. Д. § 65. Е. § 68. IV. А. § 10. а), који параграфи ноговоре о „сабљи“ него о „коизисторији“, а напослетку и то јавно посведочисте да неизате да се конзисторија није ни досад састављала из самих „камилавки“, а ви у будуће неће се само из њих састављати. Ја вас само питам, зар нестоји у потврђеним саборским закључењима, да је прва инстанција црквена скupština a друга конзисторија, и зар је то доцунитено, да сваки по свом ћефу ради а да се немора по закону владати. Чудновати би био појам, да један од „сабља“, а други од „камилавке“ своје право тражи! Мој господин Мајор Пере, што је пista човеку „прече“ ал мора другчије радити, него што би он хтео.

Што пак велите „да сам ја и мени подобни криви, што је аутономија оскрњављена“ то стављам прво, ово питање нашем читалачком свету: да ли су они оскрнивали аутономију општини, који су толико путу јавно рекли: „ми недржимо да је наш рад беогрешан, али који држи да му је општина узкратила право које му припада, тај не-ка за 8 дана рекламира код г. председника општине, или је пак они оскрнивали који држаше да им је општина узкратила право, па нехтедаш га рекламирати код г. председника општине нити се хтедаш на конзисторију као надлежну власт обратити, већ дочекаше последњи дан определен за рекламију, и потужиши се генералкоманди? Ко је дакле оскрнијо аутономију општине, ми, или они, који је јавно изрекоше: „нама је преча „сабља“ од „камилавке“? И које дозвре за самоуправу, ми, или они? Још да пак затим г. Мајор Пере, кад ви рекосте да вам је преча „сабља“ од „камилавке“, како се могосте на оне две фамозне молбенице зарад црквеног појаса потписати? Да ли одоше оне молбенице „сабљи“ или „камилавки“? Што даље мислите г. Мајор Пере, „да смо ми толике људе ни криве ни дужне лишили права људског“ то вам велим, да их нисмо ми лишили него закон, а ви знајте шта је закон и ви као ц. к. Мајор, писте требали тако што ни рећи јавно. Јер кад ч. конзисторија у свом допису на г. председ-

ника од 11. децембра осталог вели: имају се пре свега нови органи мјестни црквени општини по пропису хваљеног решејинта од 10. Ав. 1868. изабрати и кад конзисторија перече, да § 13. за овај мах нема важност, онда мислим да нико општини неможе пребацити да је криво толковала § 13. Нека сутра дође од частне конзисторије, да за први овај мах нема важност § 13. па ће општина верује то и уважити, али док се то некако, то неможе општини нико замерити што се она у свом раду држала § 13.

Ви г. Мајор Пере, ако мислите да вам је ускраћено право, ви сте га требали код г. председника рекламирати, као што и други радише, а не обраћати се на генералкоманду, а општину превицати. Јер о вашем поступку неможе се друго мислити, дали, или да сте мислили, да ће вам општина на ноге доћи, и питати вас, да ли је испишана што се по вароши говори, да и ви на ваше име имате једну кућу у горњој вароши и да им те дакле право бирања, или, да сте држали, чекај општину, покааћу ја теби кога си изоставила. Но да није ни једно ни друго лепо, мислим да ће сваки увидити.

Шта даље напоменусте „распре“, то вас јавио г. Мајор Пере питам, које узорак распрашива? Заштитајте и најмање дете у Земуну, дали смо „ми“ или они, с којима сте у очи нове године били на „сајјеници“ односно даћи, и који све и сва раде, да и вас у своје коло увуку.

А што велите: „да би ми хтели доказати да ми ипак зели за самоуправу, кад у прирење и т. д. истину да вам кажем г. Мајор Пере, ја се немогу начути, како сте онај отсек у вашој одбани могли на јавност изнети. Јер можели веће противности бити, него рећи: „истина § 13. извршавају жење од изборног реда, али незакрађује да их њихови мужеви заступати несмеди,“ а ко како да им безусловно даје то право? Докажите нам то из потврђених саб. закључења и питам вас г. Мајор Пере, дали оно што важи у грађанској заједници, мора све важити и у закону о устројењу црквеној општини.

А што велите: „да из поступка мора човек на неповољну мисао доћи, да ми идемо на то, да све с пута уклонимо како би могли по мутној води ловити,“ прво вам велим: да ви с тиме хтедосте онима који су тако сретни, те им даде на своје име имају преписата добра, неку важност дати, и као да се општина боји ти људи, да само они не дођу у општину, по знајте, да нису за општину ти тако страшни људи, општина се држала доследности, а на личности није гледала, и то јој нико неможе пребацити. Издана листа о томе најбоље сведочи. У њој су имена само оних, који по § 13. могу имати право бирања. Но које долазио у седище црквене општине, тај је могао увидити (а и из „Гласника“) ко се за личности заузима, и по кандидатима за скupštinare нашим и кандидатима валих „пријатеља“ види се које имао на меру по мутној води ловити.

Што велите г. Мајор Пере „да вам је општина требала бар толико права дати, колико вашем слуги Л. Р. и баштованцу С. С.“ то вас питам: можетели ви захтевати и јели смела управа општине за љубаваш прекорачити свој закључак? Ја вас даље питам: можетели се догодити, да један човек, који има имања 100.000 фор. па случајно није определjen црквено-школски прилог за једну годину изплатио, а с почетком доидуће године буду избори, или ако нема више од 23 године, можетели томе да бити што се случајно може догодити да његов слуга и баштован могу бити брачи, а он неможе? Ја мислим да не може. Видите дакле да није никакво чудо, ако се догоди, да гаада нема а слуга његов има право бирања.

Напослетку што велите „да досад од“ какве клике писте награде тражили“ питам јели то лепо од вас назвати скоро све чланове црквене општине, због тога што вас немогу по свом закључку ста-

вите у ред бирача „кликом“ и чиј рад сви свестнији грађани ове вароши одобравају. Јели та странка заслужила тај комплимент од вас? Зар нисте и ви сами тако рећи до јутер с том странком држали? Нека пресуди цело свестно грађанство наше вароши, којој странци приличи надев „клика“ да ли нама, који показасмо у толико прилика, да нам је закон највиша воља, који своје мислење само са разловима браницемо, или онима, који за закон не-маре кад им неиде у ползу њихову, и који своје мислење немогу другим бранити, дали исказујући оца

и матер онима, који нису њиховог мнења. Ја вас само питам г. Мајор Перо, мислители ви, да ће те код становништва ове вароши имати више поштовања, ако будете називали наше свестно грађанство „кликом,” а будете се мешали са онима, који ово последње време све и сва употребљавују да вас у своје коло увуку, и за које сви знамо ко су и па што смерају.

Ја вам г. Мајор Pero истину кажем, да ми је
жасо што ме ви у вашој одбрани назвасте „напа-
дачем,“ јер то заиста писам заслужно, и ви у њој

не само да памене нападите, већ и на ону странку, којој ја припадам и молим вас јавно, како од своје стране, тако исто и од мојих једномишљеника, да пазите добро с ким ћете се мешати. Зар ви невидите на што они иду, који се сада граде вашим пријатељима, зар ви мислите да ће вам на част служити онај телеграм у З. бр. „Напредка.“ Сетите се само, које изнео „будисавецкот“ јунака на вашар. Овомпко за сад од

дописника „Зем. Гласника.“

ОПШТА РУБРИКА.

Уредништво не одговара за чланке, који се печа-
тају под овом рубриком.

Изјава.

Моји противници знајући добро, да код нашег свестног грађанства немогу мојој личности нашкодити, ако се са истином узслуже, па зато употребљавају лаж и измишљотине да ме пред мојим суграђанима оклеветају. Тако они ово последње време по нашој вароши разносе глас, да сам ја прк. и шк. новаца узео у зајам и да на узети новац интересе већ од толико година неисплаћујем и тиме народ оштећујем. Ја овим тај о мени разнешен глас проглашујем за лажан, јер ја нити имам новаца из црквених нити школских фондова нити сам пак до данас икад имао, па наравно да и нисам могао остати ништа дужан. О овом могу сваког уверити како тутори тако исто и куратори школских фондова. Мени се некако чини да је тај лажан глас измислио онај човек, који има како школских тако исто и општинских новаца, па не само да неисплаћа на

њих интерес, него незна се ни шта ће са главницом бити, те да би сирома са себе скинуо сумњу, измисли да сам ја, а не он онај, који има школских и општинских новаца у зајам и на њих интерес неисплаћа.

У Земуну, 10. Јануара 1869.

А. Д. Јовановић.

Опомена.

Изјава овдашњег нашег суграђанина г. Стевана Јоксимовића даде нам повод да упитати а и позвати наше досадашње заступнице црквене општине, едали је могуће да још до данас оштећених свето-николајевском храму 523 фор. 25 нов. а. вр. нису накнађени? и ако је тако, то их питамо зашто? и позивамо их да горе означену суму заједно са припадајућим интересом од вишне година за месец дана од данас рачунајући оштећеном храму накнаде, јер у противном случају нек знају наши г.г. скупштинари да ћемо судејским путем тражити да се ова сума накнади.

У Земуну, 10. Јан. 1869.

Ваше правосл. грађана земунских.

Dank.

Der Unterzeichnete kann nicht umhin, dem verehrten Publikum seinen tiefgefühlten Dank für den unerwartet zahlreichen Besuch desselben gelegentlich des Gründungsfestes von leßthin höflichst auszusprechen. Nicht minder dankt er für die ihm zu Theil gewordene Nachricht wegen Nichtstatthaftung des Concertes durch die Deutschbanater Musikkapelle, die infolge von Elementarereignissen am Herüberkommen verhindert ward. Auch bittet der Unterzeichnete um Entschuldigung, wenn ein oder der andere verehrte Guest bei dem unvorgesehenen großen Andrang nicht so bedient werden konnte, wie es der Unterfertigte wünscht und stets beslossen sein wird.

Semlin, 24. Januar 1869.

Leopold Haßmann.

➤ Американских кожа добијти се може у већој партији и особито доброг квалитета, 18 до 22 фунте тежине, по најумренијој цене у трговини

А. Д. Јовановић
у Земуну.

Чаролијска претстава

у гостионици код „Лава“ биће данас у Недељу у 7 часова, велике ћедуље јављају за остало.

Благутни Болежић.

Позив на бал.

У пиваркој гостионини г. Габерчека пред бежанијском капијом држаке се у Среду 15. Јануара

ГРАЂАНСКИ БАЛ,

на који учтиво потписани позива, који се побринуо за добра јела, пића и послугу. Ако би рђаво време било, то је наређено, да се за г.г. госте од бежанијске капије пут очисти. Почетак бала у 7 часова. Улазак стоји 50 новчића.

Антон Шпорер, угоститељ.

Ball-Auzeige.

Der Unterzeichnete gibt sich die Ehre höflichst anzugeben, daß Mittwoch den 27. Jänner 1. D. in den oben genannten Gasthaus-Lokalitäten ein

Bürger-Ball

abgehalten werden wird, wozu man die höfliche Einladung macht. Für gute Speisen und Getränke, so wie für aufmerksame Bedienung sorgt der achtungsvoll Gefertigte. Falls ungünstige Witterung eintreten sollte, wird für die Fußgängerpassage gesorgt sein.

Aufgang 7 Uhr. Entrée 50 Kreuzer.

Anton Sporrer, Gastgeber.

ЗЕМУНСКА ШТЕДИОНИЦА.

Пословни ред за редовну главну скупштину акционара Земунске Штедионице, која ће бити 19. Јануара 1869:

1. Претседник отвара скупштицу.
2. Извешће управитеља о радњи завода у прошлој 1868. год.
3. Извешће ревизионог одбора о раду и о рачунима.
4. Предлог шта да се ради са приходом године 1868.
5. Извешће управитеља о деловању великог одбора.
6. Одобрење што је попуштен интерес код залога злата и сребра. По § 42. тачка г.
7. Предлог ради измене устава.
8. Већање о томе, како да се плодно употреби новац кад га одвише има.
9. Бирање одборника, који ће израдити пословни ред.
10. Бирање рачунске ревизионе комисије за годину 1869.
11. Бирање чланова за вел. одбор.

Управа.

Geschäfts-Ordnung für die am 31. Jänner 1869 abzuhaltende erste ordentliche General-Versammlung der Herren Aktionäre der Seminär-Sparkasse:

1. Gröfning durch den Präses.
2. Bericht des Direktors über die Geschäftsgeschäfte für das Jahr 1868.
3. Bericht der Revisions-Commission über die Geschäftsführung und Rechnungslegung.
4. Antrag bezüglich der Verwendung des Erträgnisses im Jahre 1868.
5. Bericht des Direktors über die Wirksamkeit des Ausschusses.
6. Genehmigung der bewirkten Herabsetzung des Zinsfußes bei Vorschüssen auf Gold und Silber § 42. lit. d.
7. Antrag zur Statutenänderung.
8. Berathung über die fruchtbare Anlegung von überschüssigen Geldern.
9. Ernennung des Committee zur Ausarbeitung der Geschäfts-Ordnung.
10. Wahl der Rechnungs-Revision für 1869.
11. Wahl des großen Ausschusses.

Die Direktion.

Руна на рукаву.

(По Чоке-у)

Одлазак.

Кад је у своју собу, затвори за собом врата и баци се на постельју. Грозница га је целу ноћ тресла. Тек што је свануло кола су већ пред кућом стајала, а сељаци поврве, опколе кола и кућу, да свог добротвора још једном виде и благослове. Јер Миливоја је за кратко време свака породица у селу заволела. Он беше свима пријатељ и сваком је добра чинио. Он је у потаји више добра починио, него што би ко и помислио. Сад се тек свуда говорило како је болне лечио, наге одевао, гладне ранио, сиротињи дугове исплаћивао. Сваки је родитељ мислио да је Миливој њему само добра чинио, и само њега љубио; јер штогод је коме чинио увек га опомињаше да ником о томе не говори; али сад сви ожалошћени, што им одлази, исповеде један другом сва добра, што је коме учинио.

Кад Миливој у собу уђе да још последњи пут доручкује, застане надзорника и Милевину матер где плачу. Доручак се донесе а Миливој гледаше свакојако да их умири. Сад кад је за пут све спремно био, он први устане од стола, обое претисне на груди, препоручи се и оде. Ог ни толико снаге у себи имао није, да за Милеву бар штогод запита. Али сад — кад се с овима растајаше, ухвати госпођу Божићку за руку и невесело јој рекне: „Кажите Милеви моје поздравље. Речите јој да сам је страсно љубио — и да ћу је довека и на оном свету исто тако љубити.“

Кад је из куће изашао — водећи надзорника и госпођу Божићку испод руке, па целом народу беше туга извајана и све је око њега плакало. Миливој је врло тронут био; он хтеде своја осећања утишати, у кола скочити, и одједаред одлетити одавде. Али у тим мислима, прене се на један врисак, који би га задржао да је кроз рајска врата проћи хтео. Он се окрене а Милева у јутарњем оделу, бледа с исплаканим очима и неисказаном тугом стајаше пред њим вичући га по имену. Али видећи силен свет, који овде скупљен беше, на мах се тргне; али јој се одма затим учини као да је сав свет празан, као да никог вине на њему нема. За тим иже Миливоју и раширеним рукама га грчевито загрли, притишиће му један ватрен пољуб на усне па

повиче: „Бог вас чувао! Опрости-те, ја умирем!“ — Затим се отргне и отрчи у кућу.

Миливоја као без душе попну на кола. Коцијаш је лагано терао кроз ојађени народ. Миливој им од љубави и тuge пружаше раширене руке као да их све на срце приглели хтеде — а затим хитно зазвркташе кола и за час не стану из села.

Посета код г. Ковачића.

„Па шта то све би?“ мишљаше Миливој, кад се мало умирио. „Шта је то са мном било? Сама онсене! — На цео век човечији ништа није до онсене! — Највећнији и најдубљи осећаји душе данас су ми испрекидани — и то ме живота може стати. Па шта би и то све било? — Онсене! Милева ме љуби.

— Шта, љуби! — та њу овај бол уништиши, упронастити може као и мене. Па шта он из тог изићи могао? — Да ми, смо се касно разумели, али да смо се онет мало пре разумели оило би прехитрено. О рајска душо, ти сада ништа не желиш до смрти, јер само ће те она утишати, и болове ублажити. Ох, да ме света дужност не везује, вољи би стопут умрети него да се сама богиња у мене заљубила и заволила ме. Сада за ме под овим небом никде мира, станка ни среће нема. Та овде на земљи најдивнија срећа и најзакоснија бес две су најискреније сестре. Но зашто грешим? Бог је непостижим. Та још ми се овај сан испунио није, па зашто већ да очајавам? — Ја само моју дужност испуњавам. Ево, ја цео свет, пријатељство, љубав, Милеву и сам себе жртвујем једино дужности ради, коју извршити морам. — Тако Бог хоће. — Он све најбоље уређује а ја само ћутати морам. Ох, та он ми је отац!

Тако Миливој сам себи говорише. Али одједаред се охрабри, и смејао се својој судби: „Ти си море сам крив што толико патиш!“ говораше у себи. „Јер сад би без по бриге у источну Инђију путовасти могао, да Милеву заволио ниси. А што је сад тако љубиш, то ништа друго није до страст. Да је тај мој поочим, зацело би ми рекао: Виш сине, ти имаш страшну рупу на рукаву. Али све, све само сирота Милева да се не мучи!“

Пред вече стигне у вароши. Таки оде банкеру Ковачићу. Овај упренасти кад га виде, али се онет обрадује што га већ код себе види:

„Ево ја вам сам па ваше писмо одговор доносим.“

„Дакле шта сте закључили?“ упита банкер.

„Да идем у источну Инђију. Ја сам моме поочиму много дужан. Зато би највеће страшило на свету био, кад би га тако стара и нејака у тој несрећи гледао. Та побеснити морао, кад би знао, да ме та часна и поштена старина, ширећи своје слабе руке узалуд у помоћ призыва.“

„То је лепо, то је поштено, љубазни Миливоје, али опет помислите шта чините. Пут у источну Инђију није штетња. Ко вам може добар стајати да ли ћете и каде ћете тамо стигнути. Питање је да ли ћете одма лађу наћи? Та ви се разболети и пропасти можете. А догађа се да се лађа и утопити може.“

„То је све могуће. Али бар би своју дужност извршио, а за даље би се провиђење постарало и све онако уредило као што ваља.“

„И то је лепо. Али ако би добри Марић — јер он је већ стар — пре умро, него што би ви до Калкуте стигли? На што би онда тај узалудан пут био? С тим би своје имање жртвовали, а прекинули би и ваш тако красан посао, ког сте започели.“

„Мој посао не да се никад прекинути; јер сав тај посао ја својом дужности називам, којој ево сад на сусрет корачам. Па ако се баш као просијак повратим, опет ћу себе знati заранити. Ја сам још млад, зато ме се прођите. Сад вас само још за меницу молим, с којом ћу у Лондону моју готовину подићи мочи. Зато сам к Вама и дошао. Ако што господару Марићу послати жељите, с тим боље. А ја ћу вам сам за то дужник остати, па кад се вратим удвојеним интересом ћу вам поштено исплатити. Ма после као роб радити и мучити се знао.“

„Ви врло племенито мислите. Но хајдете да сад мало ладнокрвије проразговоримо. Господар Марић би на сваки начин волио да му се новац пошаље, него да ви тамо идете и процес му истерате. Узима ли новаца, биће са свим задовољан и лако ће средства наћи себи у свему помоћи, па ви ћете му онда сасвим излишни бити. Зато сад само реците, колико ћете да му од мојих новаца пошаљем? и ја ћу му сместа послати. Данашњим даном Миливоје лакше је једној меници него човеку у Енглеску отићи. То сад врло тешко бива. Зато ме послушајте и примајте мој савет.“

Никако г. банкери, то никако учинити не могу. Ја сам сад мом поочиму нужнији него и ваши и мој новац што би му био. Он је стар и немоћан, зато му је син саде од велике користи, који ће га неговати, чувати и од свачег бранити. О у таком је стању од веће користи један пријатељ, него сво царево благо; пријатнија је једно речца утеше, него послуга хиљаду послужитеља. Зато не трошимо више речи у лудо. Ја одлазим сутра у Регенсбург, да г. Иванићу рачун предам, да ме одпусти и да му благодарим. Он је поштен човек и надам се да ми не ће стајати на путу. Ако сте мени и Марију пријатељ, то вас молим да не препоручите господину; јер сам већ видео, да ваша реч код њега много вреди.“

Ковачић га је само ћутећи гледао. Миливој стајаше одважно пред њим и штогод је говорио, све му је из срца ишло. Сам господин Ковачић изгледаше, као да је у тај пар од такове љубави и благодарности према оцу нешто тронут био; — али ипак покуша, да би га новим узроцима и покушајима од његове намере одвратио.“

„То је све бадава,“ повиче Миливој. „Беше само један узорак, који мал што ме не устави од намере. Ја сам љубио једно смрно девојче — ви Милеву познајете. — При разланку тек опазио сам да ме и она љуби. Али опет — дужност превазилази сваку срећу. Дакле г. банкери ја би молио менице.“

Ковачић плакаше док је Миливој говорио: „Ходите да вас пригрлим!“ рече старина и пољуби га. „Заиста Ви сте један ваљан младић. Верујте да завидим господару Марију, да таковог сина и пријатеља имаде. О како мало оцева имаде, који су тако сретни, као он што је. Ви ћете дакле жељене менице добити, а да не би неприлике или препреке какве код г. Иванића имали, ја ћу вас сам у Регенсбург одратити.“

Миливој се на ове речи врло изненади. „Опет имаде,“ мишљаше у себи, „у сваком човеку искра божанства, која никад сасвим нестати не може, па био он стар, небрига, или макар му срце од самог камена било. Та она долази с оним духом, који је први у човека задахнут. Прачовечанство се непрестано још узвишије с победом славом у кругу самртности људске, а садање трговачком строгошћу угњетено, у занатлијском праху окањано, од теологични и педагогични система стражено, а политиком и ратом загушено.“

но чами и труне. О само прачовечанство, божанственим се назвати може. Како је то лепо човек бити.“

Миливој заборави сасвим на оно мудро писмо и лукаво световање банкера, све му сад опрости, па га пригрли себи да би у нему већу племенитост побудио, коју у обичном животу зато романтичном називамо, што узвишеност душе, којој се ми веома чудимо, само у појезији умотана лежи.

Посета у Регенсбургу.

Што је Миливој нестрпељивије очекивао да путује, то је банкер све душе оклевао, док осам дана не прођоне, „јер говораше овај, и ја ни помислити нисам могао да ћу вас пратити, а сад ево морам. Моји послови су врло огромни и мене без штете не може проћи што ћу их недељу две дана туђим рукама предати. А и ви тиме ништа изгубити не ћете, ја вам зато добар стојим. Ја сам господину Иванићу писао, од куда ће се већ надати моћи да ћемо доћи, зато он оданде никуд отпутовати не ће, јер нас очекује.“

„Али сваки час, ког овде прове демо,“ уздисаше Миливој, и тамо преко окејана колику нужду и патњу увеличава оног сиротог усамљеног старице.“

Једва једаред дође да се путује. Поштанска кола беху најмљена и већ поседоше у њи. Али стари господин Ковачић, који врло осетљив и комотан беше, не хтеде ноћу путовати, но да се најпре одмори. Миливој страшно немирао и неструпељив постане. Па док је Ковачић спавао, он да би му бол мало одумануо, писаше свој дневник и то о Милеви, сав њен говор, које јој послати науми, пре него што прекојачи преко границе Европе.

Ево их већ и у Регенсбургу. — Целог првог дана не даде се г. Иванић видити. Миливој одмах па зло слутити стане; јер он ни посумњава није, да се Иванић и банкер нису већ потајно састали и разговарали; те тако само њега да заварају. Али он зато стално науми, ако му господин Иванић његовом путовању што на путу буде, да одмах још ноћас, без ичијег знања отптује.

Али г. Иванић се показа и врло их лепо предуслетне. Поздравивши се Миливој смрно с њиме, каже му живо и одважно узорак, чега ради је дошао, и разјасни му потребу за што је намеран путовати. Затим му преда рачун и све укратко описше

му, шта је за ово време у Липовцу урадио.

Иванић му на то рекне: „Чега се год латисте, то сте све извршили, као што сам и очекивати могао; само ону једну приметбу о госпођи Божијки сте пренебрегли. Видите, она је сад само ради вас несретна.“

Миливој на ово као рак поцрвени: „Ради мене?“

„Баш прекјуче добијем писмо од ње, у ком ми јавља, како сте целом селу сва утеша и радост били, и како сви горко осећају вашу несрету. У истом селу живи и неко девојче по имени Милева, ћерка госпође Божијке, од које се читаво чудо учини, како ви одосте, изгледа већ као самртник, који сваки час изгледа да издане.“

(Свршиће се.)

Мисли о „мислима г. Ореља“ о избору за црквену општину.

(Свршетак.)

Расправа о изборима за црквену општину доиста је узбудила осећања наших православних грађана и дође до тога, да су се и политичне власти у ту ствар умешале и даљи рад изборне комисије зауставиле, док војно министарство решење не изда. Овом се је врло лако избеги могло, да нису страсти код појединих лица мах преотеле, и да се још с почетка само на то ишло, како да црква и школа до самосталног и према задаћи способног заступништва дођу.

Али на жалост морамо признати, да и ту, као и код других прилика стара изрека римског песника важност има: „Pecatur intra muros et extra,“ то јест и једна и друга странка погрешила је, а ствар сама кроз то пати. Једна погрешила, што се је строго *rēcī* закона држала, а друга, што је решење православне црквене општине појединим особама, а не сваћању закона преписивала, пак место да законита сретства употреби, она против самосталности, царском вољом обезбеђене поће, те је лека код политичке власти тражила. Овде изузимамо нарочито оне сплеткаре, који ову згодну прилику употребише да себичне своје намере произведу, пак страст појединих суграђана до тог степена пробудише, да смо се за мир и поредак у вароши бојали. О овима нећемо ништа да говоримо, јер се тврдо надамо, да код свестног грађанства успети не могу и да ће ово једанпут уви-

дити, који је пријатељ народа, који не.

Ми овде само о онима говоримо, који из добре намере поступак црквене општине не одобравају, али га ипак особном уплативу приписују, а не кривом свађању закона. Ово је ипак неповољан појав у нашем јавном животу, и показује наше пезрело стање, а и велику штету нам доноси, јер је то добродошло сретство за себичњаке и њихове онаке намере. Ми морамо се трудити да искоренимо рђав обичај и једном научимо, да делимо увек мнења од особе, и да само оно усвојимо кроз шта се општа ствар повољно унапредити може. Борба мнења је од велике користи, јер само кроз борбу бистре се мнења, дух се развија и напредак људски се постига.

У православној црквеној расправи чланак г. Ореља први је појав објективног посматрања, пак зато само његовом чланку ово неколико речи посвећујемо не толико, што се с њиме у глекој тоци неби слагали, већ из тог узрока, што пам се његови разлози неуместни чине, пак би могли, ако би без критике остали, неповољне последице имати.

Г. Орељ не слаже се са решењем општинским, усљед кога сви они право бирања немају, који досад никакву поповину плаћали нису. Да ово решење побије, г. Орељ позива се на логику и на општи грађански закон.

Што се логике тиче, то сам и ја пријатељ њезин, али у овој ствари само у толико, у колико нас она учи, како треба из једног законитог прописа садржај тог прописа испитати, јер нема сумње да законодавац у својима прописима законе логике упражњава, али која права појединима грађинима принадлеже, на то питање изван позитивног закона у логици одговор тражити пије умећто, пак се неможе ни уважити.

Г. Орељ пита даље, да ли закон који тек ове године у живот ступа, на права и дужности прошлог времена односити се може? Ово питање нема места, већ мора се питати, којима особама закон право какво, овде дакле право бирања, подељује. На то питање одговорићемо при свршетку овога чланска.

Да би на криво стављено питање одговор добио и који се са решењем општине неслаже, позива се г. Орељ на опити грађански закон, који прописује, да закони немају

уплива на прошлост. Чини нам се, да је г. Орељ § 1. истог закона превидио, који изриком каже, да се тај закон само на приватна права и дужности грађана протеже. Из тог закона дакле јавна права тумачити невиди нам се да је уместно. Али ако и неузмемо обзир на § 1. и ако допустимо, да основи овог закона могу бити меродавни и код тумачења других закона, то морамо уважити и § 6., који налаже, да се несме једном закону друга мисао подметнути, већ која из његових у свези стојећих речи и из праве намере законодавца проистиче. Ми дакле морамо најпре у закону о uređenju прав. цркв. општина решење тражити па да право решење постигнемо, граматикално и логично закон тумачити.

А шта нам каже § 13. тог закона, на којем црквена општина своје решење оснива? Ништа друго већ да само мушки житељи, који су 24 године стари, који на издржавање цркве и школе прирез плаћају и за прошасту годину тај прирез платили јесу, бирачи бити могу. По граматикалној интерпретацији дакле би решење општине са свим оправдано било и неби се дало оборити никаквим другим законом, нити са сродним, нити са несродним, па ни са мнењем г. Ореља, да на темељу § 1411. општег гр. закона права и дужности у један час се рађају и престају; јер на ово последње могло би се приметити, да у онај пар, кад који од оних, који досад нису плаћали, свој глас даде, таки и прирез платити мора. То пак нестоји; јер досад још се извесно и незна, хоће ли и колико ће који да плати, дакле ту одужности ни говора нема. Овде морамо напоменути, да је то врло погибелан принцип, кад би се наредба овог параграфа и на јавна права и дужности односила.

Будући да оваким разлагањем неда се решење општине оборити, то они који га нападају, морали су се за друго оружје побринути, како би своје право задобили *и са-мосталност општине поштедили*. А то је било могуће.

Горе рекосмо да при испитивању закона мора се обзир узети и на намеру законодавца. Кад по пропису логике § 13. у претрес узмемо, пак запитамо, коју је намеру законодавац имао кад је овај параграф ставио, онда морамо признати, да му је намера била та, да се осим жена *и они од ушицаја на рас-*

*прављање црквених и школских пред-
меша искључе, који њихову дужносу
права цркви и школи испунили нису.*
Ова намера је чисто изражена једном речи и то са речи „уредно.“ Одузимање права ту је као казна постављена, зато се по нашем мнењу на оне протећи неможе, који на плаћање приреза ни позвани били нису.

Ми се као што смо то више пута казали, са решењем општине неслажемо зато, што су и ти, који на плаћање досад нису позвани били изкључени, дочим они, који позвани својој дужности неодговориште право бирања по закону немају. У толико само закон се по себи и на прошлост протеже, покрај свега, што је то неправо јер прошасте године није нико знао да ће се са плаћањем тог приреза у будуће тако важно право спојити. Али општина је и ту строгост закона поправити желила, што је све он позвала, да дужности својој одговоре како би се могли накнадно у понис ставити. Тим је она довољно показала да није на то ишла, да се многи суграђани права лише, а најмање да се сиротиња изкључи, као што се јој пребацивало. Шта више, ми смо уверенi, да би општина, или ако не ова, а оно конзисторијум онима право бирања досудила, који досад на плаћање позвани били нису, да су они у том смислу своје право бранили, место што су нападањем на особе народ раздраживали и политичке власти умешали. То нас на то наводи, да некима обрана својих права није једина намера била. —

Ово наше мнење досад нисмо на видик изнели, што нисмо на то били позвани и што нијмо хтели, да се избору запреке стављају. Сад пак, кад је и онако изборни рад заустављен, казали смо наше мнење, да се ствар разбистри, уједно да оправдамо поступак општине, на коју се толико наваљује.

За право своје борити се, јесте сваког појединачног најсветија дужност али борити се морамо без страсти и законитим путем.

Чланак г. Ореља дао нам је пак повољну прилику да ово изречемо и да оно назначимо, што је кривог у њему и то зато, јер видимо, да се из њега свакојаке последице извлаче, које се по закону оправдати недају.

И.